

Cirkulärnr: 2001:16
Diariernr: 2001/0093
Handläggare: Sofia Larsson, Lena Sandström, Karin Skilje
Sektion/Enhet: Finans-, kommunalrätts- och skolektionerna
Datum: 2001-01-16
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Barn och utbildning
Rubrik: Maxtaxa och allmän förskola m.m.
Bilagor: Bilaga 1: Beräknad ekonomisk ersättning från staten till kommunerna av de olika delarna i barnomsorgsförslaget

*Finanssektionen,
Kommunalrättssektionen,
Skolsektionen
EJ*

2001-01-16

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Barn och utbildning

Maxtaxa och allmän förskola m.m.

Den 24 november år 2000 godkände riksdagen regeringens proposition om Maxtaxa och allmän förskola m.m. (prop. 1999/2000:129) helt utan ändringar. Under våren 2001 kommer regeringen att återkomma med föreskrifter om reformens olika delar.

Tidplanen

Riksdagens beslut innebär ett stegvis införande av maxtaxa, allmän förskola samt rätt för arbetslösas och föräldraledigas barn enligt följande:

Från den 1 juli år 2001

införs rätt till förskoleverksamhet minst 3 timmar/dag eller 15 timmar i veckan för arbetslösas barn.

Från den 1 januari 2002

införs rätt till förskoleverksamhet minst 3 timmar/dag eller 15 timmar i veckan för barn till föräldralediga med yngre syskon

Från den 1 januari 2003

införs en avgiftsfri allmän förskola om minst 525 timmar/år för fyra- och femåringar. Kommunen är skyldig att erbjuda plats men vårdnadshavarna avgör om de vill utnyttja möjligheten.

Från den 1 januari 2002

kan kommunerna använda sig av en frivillig maxtaxa. Högsta avgift i förskolan ska vara för:

- barn nr 1: 3 % av inkomsten – dock högst 1 140 kronor per mån
- barn nr 2: 2 % av inkomsten – dock högst 760 kronor per månad
- barn nr 3: 1 % av inkomsten – dock högst 380 kronor per månad
- barn nr 4: ingen avgift

Högsta avgift i skolbarnsomsorgen (fritidshem/familjdaghem) ska vara:

- Barn nr 1: 2% av inkomsten – dock högst 760 kr/mån
- Barn nr 2: 1% av inkomsten – dock högst 380 kr/mån
- Barn nr 3: 1% av inkomsten – dock högst 380 kr/mån
- Barn nr 4: ingen avgift

Det yngsta barnet räknas som det "första" barnet.

I de kommuner som väljer att tillämpa maxtaxa ska denna omfatta såväl kommunalt som enskilt driven verksamhet.

Ekonomisk kompensation till kommunerna

Kommunerna ska kompenseras för det intäktsbortfall som maxtaxan innebär.

Beräkningarna utgår från de barn som är inskrivna idag. I beräkningarna beaktas inte någon ökning av antalet barn eller utökad tillsynstid som kan bli fallet när en tidsrelaterad taxa försvinner.

Ersättningen för den allmänna förskolan och arbetslösas och föräldraledigas barn ges genom en ökning av det generella statsbidraget. Medel har beräknats utifrån kostnaden för en deltidsp plats, 30 000 kr per barn och år.

Eftersom maxtaxan kan införas före den allmänna förskolan kommer en mindre sänkning av avgifterna för redan inskrivna barn att behöva göras. Statsbidraget till maxtaxan införs den 1 januari 2002 och ska rekvireras från Skolverket. Skolverket kommer först under hösten 2001 att informera närmare om detta. Medel fördelas mellan kommunerna enligt barnomsorgsmodellen i utjämningsystemet.

Som bilaga till detta cirkulär finns en uppdaterad, kommunvis fördelning av de statliga bidragen till reformen.

Införande av ersättningssystemet för maxtaxan

Ersättningssystemet för maxtaxan införs successivt från och med år 2002 och under en period av två år. Övergångsperioden utformas så att kommunernas intäktsminskning begränsas till 100 kronor per invånare år 2002 och till 300 kronor per invånare år 2003. Samma begränsning gäller för de kommuner som får ökade intäkter genom den föreslagna modellen.

Ett särskilt statsbidrag på 500 miljoner för kvalitets-säkring

De kommuner som väljer att införa maxtaxan kommer att få del av det särskilda bidraget till kvalitetssäkrande åtgärder i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Genom att summan i princip är densamma för varje år kan kommunen göra en mer långsiktig planering av användningen av medlen.

Medlen ska i första hand användas för att säkerställa och öka kvaliteten i verksamheten genom att öka personaltätheten i barngrupperna.

Bidraget kan också användas för kompetenshöjning riktad till förskollärare, fritidspedagoger och barnskötare som arbetar i dessa verksamheter.

Medlen ska rekvireras från Skolverket. Kommunen ska vid rekvisitionen av medlen uppge hur medlen ska användas i den enskilda kommunen.

Skolverket är ansvarig myndighet för uppföljningen av hela reformen. Uppföljningen av de samlade ekonomiska effekterna för kommunerna får utvisa om det föreligger skäl för regeringen att återkomma i frågan om den ekonomiska compensationen till kommunerna.

Några vanliga frågor från kommunerna till Kommunförbundet

Är avgiften densamma för förskoleverksamhet i enskild regi?

Ja, i de kommuner som ansluter sig till maxtaxan skall den omfatta all förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som är kommunalt finansierade oavsett om det är kommunalt eller enskilt bedriven verksamhet. Om en enskilt driven verksamhet vill tillämpa en lägre taxa än maxtaxan går det bra. Vill man lägga sig under maxtaxan får man naturligtvis göra det men ersättningen kommer inte att täcka den delen.

Kommunen är skyldig att anordna allmän förskola för 4–5-åringar? Är kommunen också skyldig att anordna skjuts till verksamheten?

Nej, det föreligger inte någon skyldighet för kommunen att anordna skjuts vare sig till förskoleverksamhet eller förskoleklass.

Utifrån de förändringar som reformen medför kommer regeringen att se över barnomsorgsmodellen i det kommunala kostnadsutjämningsystemet. Detta är en fråga som kommer att behandlas i en sådan översyn.

Kan kommunen ta ut avgiften för hela maxtaxan trots att barnet (2 år) är i förskoleverksamheten endast 4 timmar/dag?

Barn som går 3 timmar per dag och har arbetslösa eller föräldralediga föräldrar, vilken avgift ska de betala? Hel eller halv maxtaxa?

Ja, i princip kan en kommun ta ut full maxtaxa (med hänsyn till familjens inkomst) även för de barn som går på deltid. Det är dock fritt fram för kommunerna att sätta en lägre avgift för dessa barn om man vill.

Om man i kommunen tar ut avgift endast 11 månader per år, kan man då ta ut en högre avgift per månad?

Nej, maxtaxans högsta avgift är 3 procent av inkomsten per månad. Däremot kan kommuner som endast tar ut avgift 11 månader om året ta ut avgift för ytterligare en månad.

Vad är avgiftsgrundande inkomst?

I kommande förordning återkommer regeringen till denna fråga.

Räknas socialbidrag som inkomst när man fastställer avgiftsgrundande inkomst?

Frågan om den avgiftsgrundande inkomsten ska regleras eller ej i den kommande förordningen ska diskuteras i arbetet med förordningstexterna. Även frågan om vad som i så fall skall ingå i den avgiftsgrundande inkomsten kommer att diskuteras.

Är inkomst av förmögenhet och/eller kapital avgiftsgrundande inkomst?

Inkomst av förmögenhet och/eller kapital har enligt departementet inte funnits med i propositionens beräkningsmodell.

Innebär reformen att kommunen har skyldighet att bereda barn förskola och skolbarnsomsorg även på obekvämt arbetstid?

Som nu gäller att kommunen så långt som möjligt bör försöka bereda omsorg för barn på obekvämt arbetstid, men någon skyldighet finns inte.

Kontaktpersoner

Skolverket

Hans Krantz tel 08-723 32 38.

Kommunförbundet

Karin Skilje tfn 452 77 49 och Marcus Holmberg tfn 452 78 82 på finanssektionen, Lena Sandström på kommunalrättssektionen, tfn 452 75 46 och Sofia Larsson tfn 452 79 38 på skolsektionen.

Konferens om maxtaxan 2 februari i Stockholm

Kommunförbundet arrangerar en konferens med möjlighet att få information och ställa frågor till utbildningsdepartementet och Skolverket fredagen den 2 februari i Stockholm.

Vi skickar ut en inbjudan till kommunerna i dagarna. Inbjudan kommer också att finnas på Kommunförbundets hemsida, www.svekom.se.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Finans-, kommunalrätts- och skolsektionerna

Maj-Lis Åkerlund

Karin Skilje

Bilaga

Bilaga 1: Beräknad ekonomisk ersättning från staten till kommunerna av de olika delarna i barnomsorgsförslaget